

Верховний Суд підтвердив: УПЦ Московського патріархату не має права користуватись Єлецьким монастирем

Верховний Суд України підтвердив позицію Міністерства культури та стратегічних комунікацій Укаріни: УПЦ не має права користуватись Єлецьким монастирем у Чернігові.

16 січня 2025 року Верховний Суд України у складі Касаційного господарського суду відмовив у задоволенні позову управління Чернігівської єпархії УПЦ щодо права користування Єлецьким монастирем XII-XVII століття.

Справу розглядали суди різних інстанцій,

продовження тривало майже два роки. Фінальне рішення на користь Національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів стародавній» підтвердило позицію МКСК щодо необхідності дотримання вимог чинного законодавства України.

Як повідомлялося, у листопаді 2024 року Верховний Суд підтвердив, що УПЦ не має права користуватись Спасо-Преображенським собором у Чернігові.

Календар лютого

Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Софії та Олександра Русових видала щорічний календар «Знаменні і пам'ятні дати Чернігівської області на 2025 рік». Укладачі: Л. Студьонова, І. Каганова. Відповідальний за випуск Ю. Соболь. Друкуємо лютеву частину календаря.

2 – В Ніжині народилася Марія Євгенівна Малиш-Федорець (1885 – 1960), артистка з трупи М. Садовського, учениця М. Заньковецької. У роки Другої світової війни опинилася в Німеччині. Згодом переїхала до Австралії, де жила і знайшла спочинок.

6 – В Харкові народився Віталій Галійович Василевський (1950), чернігівський художник-монументаліст, графік, голова чернігівського осередку Національної спілки художників України.

11 – Народився козацький літописець Самійло Величко (1670 – після 1728), в Батурині провів кращі роки життя. Там зберігся будинок генерального судді В. Кочубея, де жив і працював Величко.

В с. Дунаєць Глухівського повіту Чернігівської губернії, нині (Глухівського р-ну Сумської обл.) народився Іван Михайлович Скоропадський (1805 – 1887), меценат, громадський та культурно-освітній діяч. Обирався предводителем дворянства Прилуцького повіту. Як людина надзвичайно діяльна, чесна і безкорислива, мав беззаперечний авторитет серед усіх, хто його знав. Вдячні земляки надали Івану Скоропадському, першому в історії Прилук, звання Почесного громадянина міста. Головною справою життя Івана Скоропадського стало створення Тростянецького дендрологічного парку – одного з кращих у Європі.

В с. Монастирище Ічнянського (нині Прилуцького) р-ну народилася Надія Миколаївна Кондра (1950 – 2004), директорка Монастирищенської школи, Заслужена учителька України, лауреатка премій імені О. Довженка, М. Коцюбинського, призерка конкурсів у галузі українознавства

17 – Народився Ісидор Васильович Строкун (1900 – 1953), художник-педагог, директор Чернігівського державного історико-культурного заповідника (1930 – 1933). Залишив місто після ліквідації заповідника. У 1940 – 1946 рр. перебував у сибірському заслання як член контрреволюційної націоналістичної організації. Після звільнення повернувся до Чернігова. Працював скульптором та художником в історичному музеї.

20 – В Срібному народилася Ганна Петрівна Затиркевич-Карпінська (1855 – 1921), відома українська актриса.

22 – 1750 р. в Глухові відбулася урочиста церемонія обрання гетьманом Кирила Григоровича Розумовського (1728 – 1803), який народився у с. Лемеші Чернігівського р-ну.

В с. Вересоч Куликівського (нині Чернігівського) р-ну народився Михайло Павлович Дашкевич (1940), дипломат, Надзвичайний і Повноважний Посол України. Нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня та імператорською нагородою Уряду Японії «Орден Вранішнього Сонця, Золота і Срібна Зірка» (2018).

Місце зустрічей і творчості: Народний дім у Ніжині

Ніжинський Народний дім, заснований у 1893 році громадським діячем Ф. Д. Проценком, став осередком культурного, мистецького та громадського життя. Він відіграв важливу роль у розвитку освітніх і культурних процесів міста. Його діяльність охоплювала організацію театральних вистав, концертів, просвітницьких лекцій, а також створення гуртків і недільної школи для міської громади.

Архітектурно Народний дім належав до найпростішого типу подібних закладів. Його приміщення складалося із залу-аудиторії, який виконував багатофункціональну роль. Тут проходили як культурно-мистецькі заходи, так і громадські обговорення. Сцена залу, хоч і була невеликою, стала стартовим майданчиком для багатьох відомих українських митців, серед яких М. К. Заньковецька, М. Л. Кропивницький, М. К. Садовський та І. К. Карпенко-Карий.

Однією з ключових ініціатив Народного дому стало створення у 1905 р. бібліотеки-читальні. Її книжковий фонд налічував 750 томів, а доступ до нього був відкритий для всіх охочих. Головними відвідувачами були ремісники, робітни-

ки та учні. Народний дім став осередком не лише мистецького, але й громадського життя. Лекції, що проводилися у залі, охоплювали широкий спектр тем – від технічних до соціально-економічних.

Важливо зазначити, що діяльність Народного дому перебувала під пильним контролем влади. Так,

у період перед революцією 1905 р. будівлю тимчасово захопили чорносотенці, через що репетиції та культурні заходи доводилося переносити до будинку Ф. Д. Проценка. Завдяки його зусиллям діяльність Народного дому був не просто місцем проведення культурних заходів, але й платформою для розви-

тку української ідентичності. Театральні вистави, музичні концерти та хорова діяльність мали не лише розважальний, але й виховний характер. У 1927 р. на базі Народного дому була створена хорова капела, яка значно вплинула на популяризацію музичної культури в Ніжині.

Після закриття Народного дому у 1930 р. його функції частково перейшли до робітничого клубу, а книжковий фонд бібліотеки став основою Ніжинської міської публічної бібліотеки ім. М. Гоголя. На жаль, будівля Народного дому не збереглася, але його історія залишається важливою частиною культурної пам'яті міста.

Ніжинський Народний дім є прикладом того, як невеликі громадські ініціативи можуть мати значний вплив на формування культурного та соціального середовища. Його спадщина є свідченням прагнення до освіти, єдності та збереження національних традицій.

Анастасія КОЗОРИЗ,
завідуюча відділом
Музей археології
та підземної історії Ніжина
Ніжин, City,
13.01.2025

Сторінками старих газет

Життя Чернігівщини 100 років тому на шпальтах газети «Красное знамя»

Представляємо хроніку подій на Чернігівщині за січень 1925 року на шпальтах газети «Красное знамя». Вона позначена як «Ежедневная рабоче-крестьянская газета Черниговщины». Публікації йшли двома мовами.

24 січня

Закриття церковей і часовен при ст. Нежин и Бахмач

Губисполком, согласно выраженному нежинскими и бахмачскими железнодорожными рабочими желанию, постановил закрыть часовню при ст. Нежин и церковь при ст. Бахмач. Церковь эта и часовня не имеют религиозных общин и, помимо того, церковь в Бахмаче находится в одном здании со школой.

Кроме того, решено закрыть Иоанно-Богословскую церковь в Нежине, которая очень ветха и тоже не имеет религиозной общины.

31 січня

Регистрация радио-приемников

Всем учреждениям и частным лицам, имеющим у себя радиоприемники, необходимо не позднее трех дней после опубликования сего зарегистрировать их на Черниговской губернской радиостанции путем присылки письменного извещения.

Пользование незарегистрированными частными радиостанциями ни в коем случае не разрешается.

Регистрация необходима исключительно с целью учета для технического надзора.

Про що писала обласна газета

«Деснянська правда»

75 років тому. Січень 1950 року.

24 січня

Інтернат при школі

Соколов Б.

При Вертіївській середній школі № 1 (Ніжинський район) влаштовано інтернат для учнів, що проживають в навколишніх селах. Школярам створені сприятливі умови для успішного навчання. Учні забезпечуються навчальною і художньою літературою з шкільної бібліотеки.

При школі працює буфет.

Організація інтернату забезпечує успішне відвідування занять учнями, що живуть далеко від школи.

50 років тому. Січень 1975 року.

16 січня

Тисячний!

Каганов Ю.

1974 рік виявився в Ніжині «найурожайнішим» з усіх повоєнних на новонароджених.

Вперше зареєстровано тисячного жителя, що народився за рік. Ним виявився малюк працівників дистанції сигналізації і зв'язку Віри Луківни та Миколи Сергійовича Стовбунів. Маленький Коля – четвертий в цій сім'ї. Видаючи метричне свідоцтво з тисячним номером, завідувача бюро загсу Надія Захарівна Шавша тепло поздоровила батьків. Їх привітали також і товариші по роботі.

24 січня

У Художньому салоні Чернігова

Відкрита перша обласна виставка рушників, присвячена початку фестивалю сільської художньої самодіяльності. На ній представлено близько 70 робіт з різних районів.

В барвистій експозиції – ткани і вишиті рушники, виконані червоними, чорними, білими кольорами, ха-

На знімку: один з куточків виставки рушників.
Фото Іютіна В.

рактерним для Чернігівщини геометричним і рослинним орнаментом. Більшість робіт трудівниць колгоспного села. Є і такі, які вишиті в кінці минулого століття та не втратили і сьогодні своєї привабливості. Експонати відзначаються багатством творчої фантазії, високим художнім рівнем.

Виставка буде відкрита протягом місяця.

28 січня

Електроніка і облік

Срмоленко М.

В Городні відкрито районний обчислювальний центр. В ньому встановлюються новітні електронні машини, що виконуватимуть до тисячі операцій за секунду.

Центр створений на базі інформаційно – обчислювальної станції, яка виконує замовлення для всіх господарських організацій. Складні машини нараховують заробітну плату робітникам, колгоспникам, службовцям, повністю виконують облік робіт машинно-тракторного парку району. Колектив центру розширює послуги. В колгоспах «Дружба», імені Мічуріна, імені Коцюбинського йде підготовка до впровадження комплексної механізації бухгалтерського обліку вже в цьому році. З освоєнням нових машин на такий облік будуть переведені всі господарства.

Підготувала головний спеціаліст
відділу використання
інформації документів Державного архіву
Чернігівської області Алла Гриненко